

ВІЗИТ ПОСЛА ІТАЛІЇ

Проїздом у Крим Одесу відвідали Посол Італії в СРСР Сірджо Рієнон з дружиною і аташе з культурних зв'язків Віто Грассо.

28 листопада високі гості нанесли візит ректору Одеського держуніверситету професору І. П. Зелінському. На прийомі були присутні представники адміністрації ОДУ.

І. П. Зелінський розповів гостям про історію університету, його сучасну структуру, про перебудову науково-педагогічного процесу.

У ході бесіди, що пройшла в теплій, дружній, невимушеній обстановці, обговорювалися різні проблеми. Італійські гості цікавилися науковими зв'язками ОДУ із зарубіжними вузами, питаннями фінансування університету, матеріальним становищем студентів, їх участю в процесах демократизації радянського суспільства та ін. Потім гості оглянули проблемно-навчальний комплекс чехословацького виробництва, який недавно введено до ладу, відвідали палеонтологічний музей ОДУ.

Сірджо Рієнон з дружиною і Віто Грассо вирушають у Крим з метою відвідання місць поховання Італійських офіцерів, які загинули в період Кримської війни і поховані в Севастополі.

У ВЧЕНІЙ РАДІ ОДУ

29 листопада ц. р. відбулось чергове засідання Вченої ради, на якому розглянуті питання:

1. Затвердження річного звіту про ефективність науково-технічних зв'язків ОДУ з зарубіжними вузами в 1988 р. (Доповідач — в. о. проректора із зарубіжних зв'язків Л. Х. Доленко);

2. Затвердження договорів про співробітництво з університетами міст Регенсбург (ФРН) і Гоа (Індія).

3. Про проведення занять з військової підготовки в 1988/89 навчальному році. (Доповідачі — голова комісії Ю. П. Бошко та начальник військової кафедри А. А. Більський).

Члени Вченої ради прийняли до відома звіт в. о. проректора Л. Х. Доленка, а також інформацію ректора професора І. П. Зелінського про зміст договорів, укладених з університетами м. Регенсбурга і м. Гоа. Відкритим голосуванням одностайно була затверджена діяльність відділу зарубіжних зв'язків і ратифіковані названі договори.

(З метою інформування громадськості університету виклад доповіді Л. Х. Доленка публікується на 4-й стор. сьогоденного номера «ЗНК»).

Ректор університету вручив дипломи ВАК про присудження вченого ступеня доктора фізики - математичних наук Чеснокову Михайлові Миколайовичу і Шевчуку Володимирі Гавриловичу, а також диплом доктора філологічних наук Прісовському Євгену Миколайовичу.

За досягнуті успіхи у розвитку народного господарства СРСР нагороди Головного комітету ВДНГ СРСР були вручені Пауліну Леоніду Степановичу — золота медаль, Еннану Алім-Абдул Амідовичу — срібна медаль. Бронзові медалі були вручені Байденку Валентину Григоровичу і Фашевському Миколі Миколайовичу.

Редакція «ЗНК» від імені своїх читачів щиро поздоровляє товаришів з цієї нагоди.

Пролетарі всіх країн, єднайтеся!

ЗА НАУКОВІ КАДРИ

ОРГАН ПАРТКОМУ, РЕКТОРАТУ, ПРОФКОМІВ ТА КОМІТЕТУ ЛКСМУ ОДЕСЬКОГО ОРДЕНА
ТРУДОВОГО ЧЕРВОНОГО ПРАПОРА ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА

Видається з 1933 р.

№ 37 (1730).

2 ГРУДНЯ 1988 РОКУ.

Ціна 2 коп.

У ПАРТКОМІ ОДУ

На черговому засіданні парткому розглянуті першочергові завдання поточного моменту.

У зв'язку з щорічним затвердженням резерву на заміщення керівних посад в університеті учасникам засідання був запропонований список кандидатур, які повинні бути розглянуті на факультетах — на вчених радах та в партійних бюро.

Однак, з'ясувалося, що не у всіх випадках ця процедура була дотримана. Так, кандидатура декана факультету РГФ Л. М. Голубенко на посаду проректора із зарубіжних зв'язків, за словами секретаря партійного бюро факультету М. З. Яція, була включена до складу резерву без відома парторганізації факультету.

Цей та інші аналогічні випадки примусили партком

прийняти рішення про перенесення розгляду даного питання на пізніший строк, тоді, коли список буде уточнений на факультетах в обстановці цілковитої гласності і з дотриманням відповідних положень.

Партком розглянув питання про підсумки передплати на газети і журнали на 1989 рік. З інформацією висупив заступник секретаря парткому з ідеологічної роботи І. М. Коваль.

За його словами, університет в цілому успішно провів цю важливу партійно-політичну кампанію. Незважаючи на всім відомі труднощі, що викликали нервозну обстановку, організатори передплати (відповідальна — Т. М. Барон) зі своїм завданням справилися.

Одночасно партком відзначає, що багато партійних

бюро по суті самоусунулися від цього важливого заходу, сприйнявши його як чисто технічну справу. Передплатою часто займалися безпартійні особи, які не можуть нести партійної відповідальності.

Зауваження прозвучали на адресу партбюро юридичного факультету, де з майже 200 комуністів газету «Правда» передплатили тільки 45 чоловік.

Аналогічна картина на біофаці: з 55 комуністів «Правду» передплатили 14 чоловік.

Передплата на партійні видання у ректоратській парторганізації становить 60 процентів.

Прикладом відповідального ставлення до передплатної кампанії були названі факультети РГФ, де передплачено 49 партійних видань, і астрономічна обсерваторія: 16 комуністів передплатили 22 партійні газе-

ти. Але таких прикладів дуже мало.

На підставі всебічної оцінки партком прийшов до висновку про необхідність чіткіше організувати передплату і розпочинати її в лютому — березні з тим, щоб передплатники могли рівномірніше розподілити свій бюджет.

Минула кампанія повинна стати предметом серйозної розмови в партійних організаціях факультетів і наукових підрозділів. Необхідно заздалегідь обміркувати, кому персонально повинна бути доручена у наступному році ця важлива справа. Під час обговорення питання з боку окремих секретарів партбюро надійшли заперечення. Зокрема, секретар партбюро біофаку О. В. Запороженко висловив незгоду із звинуваченням на адресу факультету. Цифри зі звіту парткому не відповіда-

(Закінчення на 2-й стор.).

Про комісії парткому ОДУ

На засіданні парткому затверджений склад комісії, що публікується в цьому номері.

КОМІСІЯ З ПИТАНЬ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПАРТІЙНОЇ РОБОТИ І КАДРОВОЇ ПОЛІТИКИ

Глібов В. В. — голова комісії.

Члени комісії:

1. Зелінський І. П. — член парткому, професор, ректор університету.
2. Копит М. Х. — член парткому, голова головної групи народного контролю.
3. Коваленко М. П. — професор, проректор з учбово-організаційної роботи.
4. Запороженко О. В. — старший викладач, секретар партбюро біологічного факультету.
5. Кадурін В. М. — доцент, секретар партбюро геолого-географічного факультету.
6. Герасимов О. І. — доцент, секретар партбюро фізичного факультету.
7. Глиняний В. П. — доцент, секретар партбюро кафедри історії КПРС.
8. Кошкін М. І. — старший науковий співробітник, секретар партбюро астрономічної обсерваторії.

ІДЕОЛОГІЧНА КОМІСІЯ

Коваль І. М. — голова комісії, заступник секретаря парткому.

Члени комісії:

1. Кулаженко С. І. — доцент кафедри політекономії.
2. Мариняко С. А. — студент IV курсу істфаку.
3. Федчук О. П. — доцент кафедри експериментальної фізики.
4. Щербань М. Т. — редактор газети «ЗНК».
5. Мірошніченко Н. М. — доцент кафедри кримінального права і процесу.
6. Чайковський О. В. — зав. кафедрою філософії природничих факультетів.
7. Щеглов Е. В. — член комітету комсомолу.
8. Ануфрієв Л. О. — проректор.
9. Вишняков О. К. — доцент юридичного факультету.
10. Калмакан І. К. — доцент істфаку.
11. Ротар М. Ф. — доцент РГФ.
12. Менчук В. В. — доцент філфаку.
13. Шишков В. В. — старший викладач РГФ.
14. Фесюнов В. Є. — старший викладач мехмату.
15. Прісовський Є. М. — доцент філфаку.
16. Калинчук В. В. — доцент фізфаку.
17. Коваленко С. Г. — доцент біофаку.

КОМІСІЯ З УЧБОВОЇ ТА НАУКОВОЇ РОБОТИ

Анисимов Ю. М. — член парткому, доцент, зав. кафедрою — голова комісії.

Члени комісії:

1. Попов Г. Я. — член парткому, професор.
2. Нушикян Е. О. — член парткому, професор.
3. Пережнюк Б. А. — член парткому, доцент, заст. декана.

СЕКЦІЯ I (учбова робота):

1. Пережнюк Б. А. — керівник секції.
2. Попов Г. Я. — професор.
3. Віктор П. А. — доцент, член партбюро фізфаку.
4. Карпінчик В. О. — асистент, член партбюро хімфаку.
5. Джуртубаєв М. М. — доцент біофаку, член партбюро.
6. Єлісєєва Є. В. — доцент ГГФ, член партбюро.
7. Ващенко В. П. — доцент, декан істфаку, член партбюро.
8. Чеботар В. В. — доцент РГФ, член партбюро.
9. Орзіх М. Ф. — професор юрфаку, член партбюро.
10. Тоцький В. М. — професор біофаку.

СЕКЦІЯ II (наукова робота):

1. Анисимов Ю. М. — член парткому, керівник секції.
2. Нушикян Е. О. — професор.
3. Алтайз Б. А. — доцент фізфаку, член партбюро.
4. Макордей Ф. В. — зав. НДЛ-10, доцент, член партбюро.
5. Севастьянов В. Д. — професор біофаку, член партбюро.
6. Богуненко О. Д. — зав. НДЛ-12, ГГФ, член партбюро, доцент.
7. Таранець В. Г. — професор РГФ, член партбюро.
8. Сердюк В. В. — професор фізфаку, член партбюро.
9. Котлін С. Г. — науковий співробітник ІЦ «Алмаз», секретар партбюро.
10. Гузенко А. В. — доцент, заст. проректора з наукової роботи.

КОМІСІЯ З СОЦІАЛЬНО-ПОБУТОВИХ ПИТАНЬ

Калустьян Л. Х. — голова комісії, член парткому, голова профкому ОДУ.

Члени комісії:

1. Бошко Ю. П. — член парткому, секретар комітету комсомолу ОДУ.
2. Скляренко М. І. — член парткому, секретар партбюро УЕМ.

Партійний комітет звертається до всіх комуністів, викладачів, студентів, співробітників університету з проханням надсилати свої пропозиції і думки по організації і напрямках діяльності представлених комісії, конкретні пропозиції з різних питань життєдіяльності університету, які повинні бути обговорені і вирішені в першу чергу.

Сьогодні, як ніколи, потрібна конструктивна участь кожного у всіх справах трудового колективу університету.

Чекаємо ваших порад, ділової допомоги і підтримки. Звертатися можна безпосередньо в комісії, пропозиції надсилайте у партком чи редакцію «ЗНК».

У ПАРТКОМІ ОДУ

(Закінчення.)

Початок на 1-й стор.)
ють реальності, оскільки не бралася до уваги та кількість партійних видань, які передплачували викладачі - пенсіонери за місцем проживання, котрі становлять значний процент чисельності парторганізації.

Не зовсім точно оцінений стан справ і на юрфаці, де більшість комуністів — студенти, які передплачують або «Комсомолку», або користуються послугами бібліотеки.

Член парткому Л. Х. Калустян, підбиваючи підсумки обговорення питання, відзначив, що йому важко уявити комуніста, котрий не передплатив жодного партійного видання. А вже, вступаючи до лав КПРС, такий комуніст, мабуть, обіцяв активно проводити ідеологічну лінію і бути пропагандистом внутрішньої і зовнішньої політики партії. Зрозуміло, механічно до такого питання підходити не можна, але про партійний обов'язок і відповідальність пам'ятати треба.

Важко не погодитися з цими словами.

На парткомі також обговорювалися питання організації і роботи різних комісій парткому (доповідав заступник секретаря з організації - партійної роботи В. В. Глібов) — списки комісій публікуються в сьогоднішньому номері «ЗНК» — і питання про передачу на розгляд Вченої ради проекту рішення про проведення занять на військовій кафедрі.

Під час обговорення другого питання виступили секретар парткому В. В. Анищук, секретар комітету комсомолу Ю. П. Бошко, секретар партбюро фізфаку О. І.

Герасимов, секретар партбюро військової кафедри М. М. Рубанов.

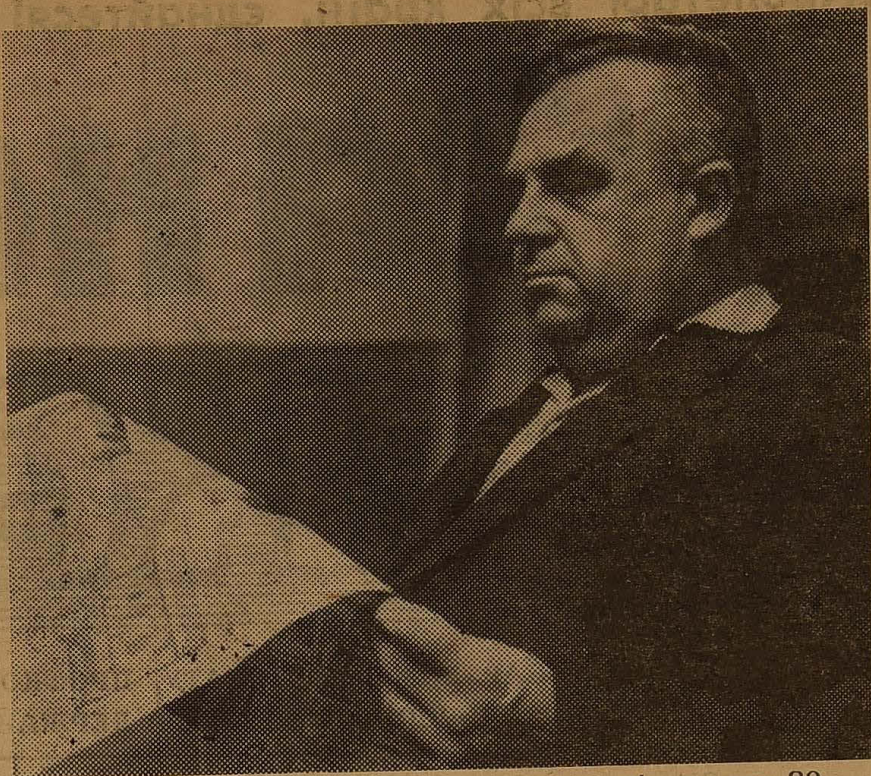
За винятком М. М. Рубанова, всі виступаючі відзначили серйозність ініціативи, з якою виступили студенти, вказавши на необхідність перебудови і для військової кафедри. М. М. Рубанов у своєму виступі сказав: студенти фізфаку в ультимативній формі вимагали відмінити багато положень, передбачених відповідними документами про проведення військової підготовки. Секретар комітету комсомолу Ю. П. Бошко запевняв, що всі питання вирішуються студентами з дотриманням раніше укладеної домовленості. Насправді ж, зазначив М. М. Рубанов, на конференції 24 листопада ц. р. група крикунів нав'язала більшості свою думку. В результаті ректор поставлений у складне становище, бо тільки чотири вимоги студентів він може вирішити своїм наказом.

— Ми живемо в стані анархії, — покаржився на завершенні М. М. Рубанов.

Партком одногослосно прийняв рішення рекомендувати Вченій раді університету розглянути проект рішення студентської конференції з питання про військову підготовку.

Повністю матеріали конференції та рішення Вченої ради з даного питання будуть опубліковані в одному з наступних номерів «ЗНК».

Партком розглянув персональну справу колишнього доцента істафаку комуніста А. І. Балобаєва і більшістю голосів затвердив рішення парторганізації факультету — оголосити А. І. Балобаєву сувору догану із записанням в облікову картку.

Культурна громадськість Одеси широко відзначила 80-річчя від дня народження Андрія Володимировича Недзвідського, професора Одеського держуніверситету, доктора філологічних наук, члена Спілки письменників та Спілки театральних діячів України.

Людина, гідна подиву

А. В. Недзвідський в нашу пам'ять увійшов як невтомний діяч на ниві літературознавчої та театрознавчої науки, критики, краєзнавства, публіцистики, педагогічного мистецтва, як людина виключної принциповості, порядності і доброти.

Робок Одеського заводу сільськогосподарських машин ім. Жовтневої революції стає незабаром штатним працівником столичної газети — органу ЦК КП(б)У «Комуніст». Жаждоба знань привела Андрія Недзвідського на студентську лаву Одеського інституту народного господарства. В наступному році він повністю переходить на роботу в редакцію одеської газети «Большевистское знамя», стає завідуючим відділом промисловості. В кінці 30-х років він пробує свої сили як викладач тоді відкритого філологічного факультету в університеті, навчається в аспірантурі. 26 червня 1941 року Недзвідський захищає кандидатську дисертацію.

Після війни Андрій Володимирович працює доцентом кафедри української літератури, а потім очолює її на протязі багатьох років, захищає докторську дисертацію. Завершив свій життєвий шлях професором кафедри радянської літератури народів СРСР, членом Спілки письменників та членом Спілки театральних діячів України.

А. В. Недзвідський був людиною енциклопедичних знань, невтомним у своїх творчих пошуках і студіях, відзначався виключною працездатністю. І цьому вчив, і цього вимагав від своїх численних учнів.

У полі зору вченого був літературний процес на Україні в його зв'язках з літературою російською, з літературами народів СРСР.

Серед видатних митців красного письменства минулого чільне місце у наукових інтересах вченого посідала творчість Т. Шевченка, Марка Вовча, І. Франка, Лесі Українки, М. Коцюбинського. До речі, кандидатська дисертація була присвячена великому Кобзареві: «Т. Г. Шевченко і російська революційна демократія 50—60-х років». У друку з'являються його студії «Шевченко на сторінках «Современника», «Шевченкова зброя в руках Чернишевського». «Нові матеріали про зв'язки Шевченка з російським революційним рухом», «Світова слава українського поета» та ін. Він був одним з ініціаторів відомих республіканських шевченківських конференцій, які набули всесоюзного характеру.

А. В. Недзвідський був співавтором першої наукової біо-

графії Т. Г. Шевченка. Закономірна і поява інтересу до вивчення творчості духовної дочки великого Кобзаря Марка Вовча. Вінцем його студій стало трьохтомне дослідження (докторська дисертація) «Марко Вовчон в російському і українському літературному оточенні».

Помітне місце у франкознавстві посіла програма зі спецкурсу «Іван Франко», цінавою виявилася і збірка тез наукової конференції «Іван Франко та історико-літературний процес», відповідальним редактором якої був А. В. Недзвідський. Він же був і співавтором інсценізації повісті І. Франка «Борислав сміється». За його ініціативою була видана єдина на Україні збірка студентських наукових праць, присвячених вивченню творчості Михайла Коцюбинського.

Серед студій вченого з питань радянської літератури пам'ятними залишилися праці про П. Тичину і М. Рильського, В. Еллана (Блакитного) і В. Маяковського, Ю. Яновського і В. Чумана та ін. Дослідженнями А. В. Недзвідського започатковано ряд блискучих у нашому літературознавстві. Це стосується, насамперед, вивчення літератури громадянської війни, що свого часу завдало прикрощів дослідникові, хоча зрештою перемога була на його боці.

Однією з магістральних тем студій А. В. Недзвідського було вивчення російсько-українських літературних зв'язків. Завершенням цього стала публікація написаної у співавторстві книги «Дружбаю ми здружені», присвяченої розкриттю російсько-українських літературних зв'язків з часу перемоги великого Жовтня і до його шестидесятиріччя.

А. В. Недзвідський зі своїми учнями у наукових студіях виходив далеко за етнографічні межі України. По праву ми можемо його назвати і пушкіністом. Ще до війни окремим виданням вийшла з друку його праця «Пушкін і Шевченко». Чималу роль відіграв Андрій Володимирович і в організації наукових конференцій «Пушкін на півдні», що систематично відбувалися то в Одесі, то в Кишиневі з наступним виданням двох томів матеріалів «Пушкін на юге».

Серед його пушкінознавчих студій відзначимо «Пушкін і український народ», «Пушкін в українських перекладах», «Шевченко в колі друзів Пушкіна», «Про створення словника одеських знайомих Пушкіна», «Народжена Одесою» (перша глава «Євгенія Онгіна»).

Організованою ще до війни групою по вивченню життя і творчості В. Маяковського при Одеському будинку вчених він очолював всі повоєнні роки. У центрі уваги наукових студій цієї групи було вивчення питання «В. Маяковський і Україна». В активі групи стало видання збірника «Маяковський і Україна», а за ним «Маяковський у країнах народної демократії» та двох збірників тез матеріалів наукових конференцій.

А. В. Недзвідський був помітною постаттю і в театральному житті міста та республіки. В його особі одеські театри,

театри, що приїздили на гастролі до нашого міста, завжди мали висококваліфікованого, вдумливого і доброзичливого критика. За його статтями можна простежити плин театрального життя в місті за шістьдесят років.

А. В. Недзвідський є автором двох монографічних досліджень про одеських митців — народну артистку УРСР Лідію Мацієвську та народного артиста СРСР Василя Василька.

Як учений і людина А. В. Недзвідський відзначався громадськістю, принциповістю, щирим, доброзичливим ставленням до людей. Він ніколи не йшов на компроміси в угоду кон'юнктурним обставинам, які суперечили його позиціям, переконанням... Несправедлива, недоброзичлива критика свого часу обійшлася з ним жорстоко. Досить сказати, що він навіть був звільнений з роботи в університеті.

Андрій Володимирович посів помітне місце серед краєзнавців нашого Причорномор'я. Він був істинним одеситом (в четвертому поколінні) і серед його рукописної спадщини знаходиться надзвичайно цінна збірка нарисів «Ти — одесит». Його перу належить ряд статей про письменників Одеси: І. Гайдаяна та Н. Лур'є, В. Гетьмана і Є. Бандуренка, О. Батрова і В. Бершадського, Г. Захарова та І. Друкера, Ю. Трусова і В. Моріна, Б. Сушинченна та інших, про вчених — С. Кирилова і В. Філатова, А. Готолова-Готліба і С. Щепкіна, І. Пузанова та Н. Бунатевича. Йому належить авторський текст фотозбілку «Одеса». Він упорядкував і підготував до друку книгу «Історія Одеського університету за сто років».

Вивчення літературознавчих курсів на філологічному факультеті розпочиналося щоразу з його лекції «Літературна Одеса».

Не можна хоча б коротко не згадати про працю А. В. Недзвідського як педагога. Студенти Одеського університету, житомирського, кіровоградського, миколаївського педінститутів слухали цілі курси лекцій вченого з історії української літератури XIX початок XX століття, з радянської літератури, розроблені ним спецкурси «Шевченко і російські революційні демократи», «Марко Вовчон», «Іван Франко», «Драматургія Театру Корифей», «Література громадянської війни», «Література Великої Вітчизняної війни» і ряд інших. Читав лекції глибоко науково, з притаманною йому художньою майстерністю.

Він організував і понад тридцять років керував семінаром учителів-філологів з його досить широкою географією (Одеса, Кіровоград, Донецьк, Ворошиловград, Дніпропетровськ, Ільичків, Київ, Москва, Ізмаїл та ін.). Семінар працював щопонеділка, о третій годині дня, незалежно від будь-яких обставин. Я не можу сьогодні назвати ще когось, хто б з такою щедрістю ділився знаннями. Він щиро радів за успіхи своїх «семінаристів», як жартівливо називали себе учасники цієї літературознавчої школи вченого, всіляко заохочував сприяв науковому зростанню своїх учнів — дисертантів. З печаттю його духу пішли у світ науки, стали на вузівські кафедри нині доктор філологічних наук, професор В. В. Фащенко, доктор філологічних наук Є. М. Прісовський, кандидати філологічних наук доценти П. Ю. Данилюк, М. К. Смоленчук, Т. К. Чорна, Ж. Т. Ляхова, Р. Ф. Маркушевська, Н. І. Заверталюк, В. О. Фабіанська, П. Т. Маркушевський, В. І. Шкляр, О. Г. Височанська, В. С. Марчинкевич, Г. І. Рудницька, О. П. Хрустовська, Н. Ф. Пашковська, А. Р. Пляченко, В. І. Вікаренко, Л. М. Брелінська, Л. Д. Блохіна та інші.

...І кожному з них Андрій Володимирович віддав частку свого серця, своєї душі. Тут повторимо слова Павла Грабовського, сказані на адресу його духовного наставника М. Г. Чернишевського «Людина, гідна подиву, приклад, гідний наслідування».

П. МАРКУШЕВСЬКИЙ,
кандидат філологічних наук.

резонанс

ЩЕ РАЗ ПРО ПОЛІТГОДИНИ

В «ЗНК» ВІД 25 ЛИСТОПАДА БУЛА ОПУБЛІКОВАНА ЗАМІТКА ПЕРШОКУРСНИЦЬ ФІЛФАКУ ПРО ПОЛІТГОДИНИ. СТУДЕНТИ ПРОДОВЖИЛИ ОБГОВОРЕННЯ ПРОБЛЕМИ, ПОРУШЕНОЇ НА ЗВІТНОВИБОРНИХ ЗБОРАХ КОМСОМОЛЬСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ФАКУЛЬТЕТУ.

Те, що у них так цікаво і корисно пройшла політгодина, на якій обговорювалися проекти «Закону СРСР про народних депутатів» та змін Конституції СРСР — дуже добре. Добре і вірно ще й те, що для проведення цього обговорення був запрошений співробітник кафедри держави і права. І все ж говорити про вирішення проблеми політгодин ще рано.

Ось приклад. Політгодина на таку ж тему, що пройшла на II курсі філфаку (російське відділення), із запрошенням спеціаліста, викликала у студентів відгуки від помірно-позитивних («людина старалася, розповідала нам») до різко негативних («ми нічого нового не винесли, газети і самі читаємо, виступ супроводжувався грубими орфографічними помилками»).

Це — конкретно по політгодинах. Даваймо подивимося, як вони взагалі проводяться. У більшості випадків зачитується суха інформація з газет, а якщо має місце бесіда з куратором, то ми відповідаємо в

тому дусі, в якому нас запитують і в якому хочуть почути. Можливо, політгодини віджили своє? І нам уже не потрібні «політлікнепи»?

Думки у студентів різні. Одні закликають зняти політгодини з розкладу. Інші вважають, що їх слід залишити, але змінити зміст і форму проведення. Потік інформації зростає, — говорять вони. — Ми не можемо його обробляти. Не у всіх питаннях компетентні, тому нам потрібні кваліфіковані коментарі.

Як один із варіантів вирішення цієї проблеми Микола Євстахійович Жовнер, парторг кафедри російської мови, пропонує ось що: організувати зустрічі з цікавими людьми факультетів, університету, які могли б пояснити, ті чи інші явища громадського життя; політгодини проводити не в складі академгруп, а групи за інтересами (правова держава, демократизація суспільства, демократизація комсомолу, студентське самоврядування та ін.).

І це не все. Ніхто на цьому кроку не ставить. Можна шукати і знаходити інші методи і форми.

Головне — включитися, на решті, по-справжньому у вирішення цих питань нам самим, студентам, а не чекати, поки хтось щось буде (а чи буде?) змінювати.

О. НІКИШЕВ,
студент II курсу філфаку.

У грудні ц. р. ідеологічна комісія парткому має намір провести розширене засідання за участю представників кафедр суспільних дисциплін, комсомольського активу, молодіжних організацій і студентства для обговорення питання про кардинальне підвищення рівня політичної інформованості студентів.

Зі всіма пропозиціями, які можуть бути основою спільно вироблених рекомендацій, звертатися у партком (до тов. Ковалю І. М.), комітет комсомолу (до тов. Щеглова Е. В.), в редакцію «ЗНК».

Матеріали наради, що має відбутися, будуть опубліковані на сторінках університетської багатотиражки.

Сьогодні у нашій постійній рубриці ми розпочинаємо серію публікацій про видатних учених і випускників університету, підготовлених спеціально для «ЗНК» головою громадської інспекції Товариства охорони пам'яток П. Й. Перловим.

О. А. Веріго

Видатний російський хімік Олександр Андрійович Веріго (1837—1905) — уродженець Вітебської губернії. Він отримав освіту спочатку в Петербурзькому комерційному училищі, а потім — в тамошньому університеті. В 1860—1862 рр. навчався в Артилерійській академії і одночасно в хімічній лабораторії Н. К. Соколова. Наступні чотири роки О. А. Веріго вдосконалює свої знання в лабораторіях провідних хіміків Німеччини і Швейцарії.

З 1866 р. доля Олександра Андрійовича нерозривно пов'язана з Новоросійським університетом, де він розпочинає свою діяльність лаборантом хімічної лабораторії. Він захищає магістерську, а потім (1871 р.) і докторську дисертації, працює вже професором кафедри хімії.

Протягом ряду років О. А. Веріго виконував обов'язки декана фізико-математичного факультету, його давні обирали ректором і дачі він відмовлявся від цієї посади, розуміючи, що подібна місія серйозно відволікла б його від науки. А великою наукою Олександр Андрійович займався все своє життя. Автор понад 150 праць, він вивчав деякі органічні з'єднання, цікавився питаннями хімії барвників, синтезу і властивостей жирних кислот, був основоположником стереохімії.

Великі заслуги вченого перед Одесою. Він багато років займався вивченням одеських лиманів і зв'язку з їх курортологічним використанням. В основу рішення про спорудження міської водонасосної станції на Дністрі лягли його наукові розробки. Його діяльність привела до створення в нашому місті перших у Росії полів зрошення за рахунок каналізаційних вод. Численні роботи О. А. Веріго користувалися великим попитом і постійно з'являлися у місцевій пресі.

За всіма цими великими справами вчений ніколи не забував своєї священної місії наставника університетської молоді. З організованого ним студентського наукового хімічного гуртка вийшли такі відомі пізніше дослідники, як П. Меліков, В. Пітрієв, С. Танабар, В. Вернер. Таким був Олександр Андрійович Веріго — вчений, наставник, патріот Одеси. Його могла знаходитися на Старому християнському кладовищі...

Можливо, варто б сьогодні університету потурбуватися про увіковічнення пам'яті О. А. Веріго, якщо вже могла його не збереглася.

Г. ПЕРЛОВ.

Теоретичне осмислення змін, що відбуваються в СРСР, є важливим завданням радянського суспільствознавства. Книга директора інституту марксизму-ленізму при ЦК КПРС академіка Г. Л. Смирнова про перебудову — одна з перших спроб у цьому напрямі. Автор одним із перших йде гарячими слідами подій величезного історичного значення.

Г. Л. Смирнов підкреслює, що найважливіше полягає у відродженні ленінської концепції соціалізму і її творчого розвитку. Виходячи з ленінської теоретичної спадщини, автор розглядає роль мас, класів, партій, особистостей в історичному процесі.

Грунтуючись на матеріалах квітневого (1985 р.) Пленуму ЦК КПРС, XXVII з'їзду партії і особливо січневого та червеного (1987 р.) Пленумів ЦК КПРС, виступів М. С. Горбачова, автор аналізує передкризову обстановку, що склалася в СРСР на рубежі 70—80-х років. Вона стала результатом скла-

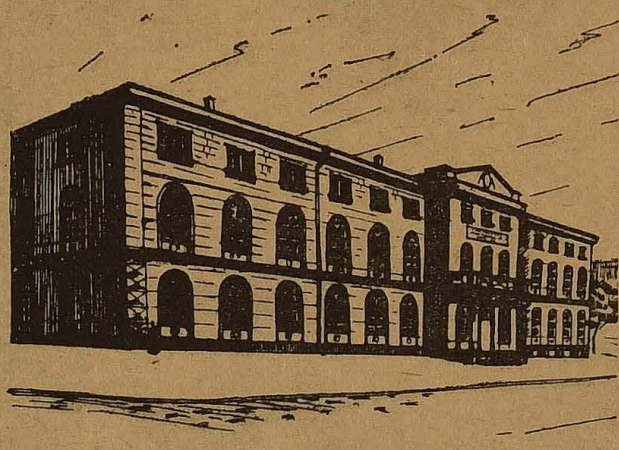
дного комплексу об'єктивних і суб'єктивних причин. Вирішальне значення серед них мав вплив механізму гальмування, що сформувався. У книзі показані джерела і соціальна природа цього механізму, охарактеризовані його форми. «Відступ від ленінських ідей, — підкреслює автор, — заміна економічних методів адміністративним натиском, культовим стилем мислення і керівництва і стало платформою, на якій розрісся механізм гальмування» (с. 16).

Не менш важливе й інше питання, порушене у книзі: чому перебудова носить революційний характер? Зміст перебудови представляє собою систему глибоких перетворень. Радикальні зміни здійснюються на всіх поверхах суспільної будівлі, починаючи з економічного фундаменту і сфери соціальних відносин. Вони охоплюють галузь політичної організації суспільства, всі його структури, культуру, мораль, ідеологію, психологію. Кінце-

вим результатом змін повинен стати новий якісний стан радянського суспільства. Цей висновок виходить з одного боку, з справедливої критики відставання теорії від потреб практики, а з другого — із визнання величезних зрушень, що відбуваються у світі під впливом соціального та науково-технічного прогресу, виникнення небезпеки знищення життя на Землі. На жаль, наше суспільствознавство не має глибоких теоретичних запасів, які б відновлювали і розвивали ленінську концепцію соціалізму. Тут перед нашими вченими величезна робота.

Книга академіка Г. Л. Смирнова не претендує на охоплення всіх проблем, пов'язаних з теоретичним осмисленням перебудови. Можна вказати на те, що в ній недостатньо уваги приділяється таким питанням, як взаємодійні сили партії з іншими політичними інститутами і громадськими організаціями, критичному аналізу бюрократії. Та головне, на наш погляд, полягає в тому, що це соціально-філософське дослідження написано вчасно, зі знанням справи, хорошою літературною мовою, на солідній теоретичній основі. Книга потрібна, вона пробуджує творчу думку, кличе до обговорення тих складних проблем, які висуває перебудова, оновлення соціалізму.

О. ПОТАПЕНКОВ,
доцент кафедри
наукового комунізму.

Здобутки вчених — в практику життя

В туркомплексі «Одеса» проведена республіканська науково-практична конференція «Зростання ролі трудових колективів у прискоренні розвитку радянського суспільства».

Відкриваючи конференцію, ректор ОДУ професор І. П. Зелінський зазначив, що вона організована за ініціативою Мінвузу УРСР і виходить за рамки республіканської, оскільки в роботі конференції беруть участь вчені вузів України та інших союзних республік. Запрошені також голови рад трудових колективів одеських підприємств.

Ця конференція — одна з чотирьох, запланованих університетом представницьких наукових конференцій з актуальних питань сучасного життя і демократизації суспільства. Вже пройшов Всесоюзний форум суспільствознавців, на якому обговорені наукові основи критики немарксистських концепцій в курсах суспільних дисциплін. Передбачається також провести у наступному році конференції з національного питання і з історії Збройних Сил, військово-патріотичного виховання.

Зростає роль трудових колективів у процесі демократизації країни. В центрі уваги — їх фінансова незалежність, економічна самостійність, вирішення соціальних питань — колективи мають бути зацікавлені у результатах своєї праці.

Вчитися взаємодії місцевих Рад із радами трудових колективів, освоювати систему демократичних взаємодій, що спираються на право, закон, гласність, розвивати безперервність демократичних інститутів від ради трудового колективу до Верховної Ради — це насущні завдання нашого суспільства.

В ході роботи конференції вчені-суспільствознавці спільно з представниками трудових колективів повинні зробити свій внесок у вирішення цих актуальних завдань.

Професор Зелінський вказав на існуючі протиріччя — сам університет не має ради трудового колективу, і за прийнятим законодавством не може її мати. Потрібні законодавчі інструкції, на основі яких і в вузах були б створені свої ради трудових колективів чи їх функцію виконувала б Учена рада. Всі демократичні основи, особливо внизу, повинні будуватися за єдиним демократичним принципом.

Виступивши на конференції секретар Одеського міського КПКР М. М. М'яковський зупинився на проблемах, з якими зустрічаються ради трудових колективів одеських підприємств. Деякі ще йдуть на повідку у господарських керівників, не одразу включаються в роботу, незвичні новизна завдань, динамізм і демократія стосунків, не скрізь складаються відносини між керівництвом і головами РТК. Міцна основа для зростання авторитету керівника — у підвищенні його відповідальності. Під час виборів керівника на раді підприємств не вдалося уникнути груповщини, не відпрацьована оптимальна чисельність РТК — партійним організаціям треба допомогти становленню рад трудових колективів.

Статус ради трудового колективу чітко не визначений, виникає маса запитань. Наскільки рішення РТК грамотні і компетентні, чи не дублюють вони роботу адміністрації, хто несе персональну відповідальність за неправильні рішення трудового колективу? Хто буде відповідати за вибір некомпетентних керівників? Нинішній механізм управління не передбачає багатьох проблем, що виникають під час впровадження демократичних принципів.

Тов. М'яковський відзначив, що дана конференція, яка об'єднує вчених-суспільствознавців і керівників РТК, допоможе практиці, це початок у вивченні питання, яке постави-

ло на порядок денний саме життя.

У ході роботи конференції були заслухані доповіді і повідомлення, що порушують такі наукові і практичні аспекти діяльності трудових колективів, як розвиток демократії і самоврядування в трудових колективах, підвищення їх ролі в соціальній структурі суспільства, взаємодія партійних та громадських організацій з радами трудових колективів, розширення прав, самостійності і підвищення відповідальності трудових колективів за вирішення завдань соціально-економічного розвитку. Обговорювалися функції і проблеми ради трудового колективу, питання вдосконалення кадрової політики, соціальна сутність бюрократизму і шляхи його подолання, шляхи подальшої інтеграції наукових виробничих колективів, проблеми спілкування в багатонаціональних колективах, соціальний досвід і психологічний фактор у трудовому колективі. Порухувалися також питання вдосконалення госпрозрахунку підприємств, активізації людського фактора, розвитку творчої ініціативи трудових колективів, висвітлювався досвід діяльності трудових колективів ряду соціалістичних країн.

Кафедра наукового комунізму ОДУ, яка співробітничала з кафедрою наукового соціалізму Сегедського університету, підготувала брошуру, де узагальнений досвід роботи рад трудових колективів Угорщини. 150 екземплярів цієї брошури були роздані на конференції головам трудових колективів.

Ми попросили деяких із них розповісти про роботу рад трудових колективів на своїх підприємствах.

Г. В. Огородников, голова РТК хлібозаводу № 1, робітник:

— Наша рада створена у черані цього року. Спочатку її головою був обраний директор хлібозаводу, потім вирішили, що треба обирати ро-

бітника — висунули мене. Я слюсар 5-го розряду, член партбюро, на завод прийшов після служби в армії — 25 років відслужив в авіації бортінженером.

Наша рада тільки починає роботу. З першого січня ми переходимо на госпрозрахунок. Це те, що нас зараз хвилює. Питання плану ми поки що не вирішували. Обговорюємо реорганізацію структури підприємства, що передбачається різні соціальні питання. Вже зіткнулися з дублюванням функцій РТК і громадських організацій, про яке говорилося на конференції — з питань, якими відає профком, робітники звертаються у раду трудового колективу. На жаль, мені не дісталася брошура, що узагальнює досвід угорських товаришів, я так і не дізнався, як там вирішувалися схожі проблеми.

Л. П. Каліберда, голова РТК консервного заводу ім. Леніна, змінний інженер:

— У нашій раді 25 чоловік, вони представляють всі підрозділи заводу. Всі члени ради ознайомлені із законодавчими документами про соціалістичне підприємство і трудові колективи, ми запрошуємо представників облпрофради, застосовуємо їх рекомендації. Рада вимагає від адміністрації чіткішої організації праці — у нас робота сезонна, треба враховувати надходження сировини і так організувати роботу, щоб виконувалися норми трудового законодавства.

Недавно адміністрація запропонувала спорудження заготівельного пункту і бази первинної переробки плодів у Вилково. На раді трудового колективу обговорювалася доцільність цього будівництва — ми цікавилися сировинною зоною, транспортом. Будівництво буде вестися за рахунок заводу і нас хвилює, чи правильно витрачаються наші кошти. Вирішили базу споруджувати, це забезпечить завод сировиною і дасть можливість безперебійно працювати, в

чому зацікавлений весь колектив — адже з 1 січня ми переходимо на госпрозрахунок і наша зарплата буде залежати від прибутку заводу.

Вирішуємо ми й соціальні проблеми. Завод має право виділити певну суму на впорядкування садово-огородніх ділянок наших співробітників. З цим питанням РТК звернулася до адміністрації, яка по закону повинна виконувати рекомендації ради трудового колективу. Люди на заводі відгукуються на нашу роботу, приходять у раду зі своїми пропозиціями і побажаннями.

А. В. Юзиков, заступник голови РТК заводу «Продмаш», інженер-технолог, працює на заводі 30 років:

— До ради трудового колективу заводу «Продмаш» входить 52 члени, очолює її головний бухгалтер заводу. Зараз найголовніше в роботі ради — підготовка до переходу на госпрозрахунок. Колектив заводу вирішив одразу перейти на третю схему госпрозрахунку — на арендний підхід. Зараз чекаємо рішення міністерства з цього питання. Всі колективи цехів, відділів розглянули і обговорили проект положення про заробітну плату, внесли свої зауваження і доповнення.

Зараз також вирішується питання про створення спільного з Югославією підприємства по виробництву автоборозновозів.

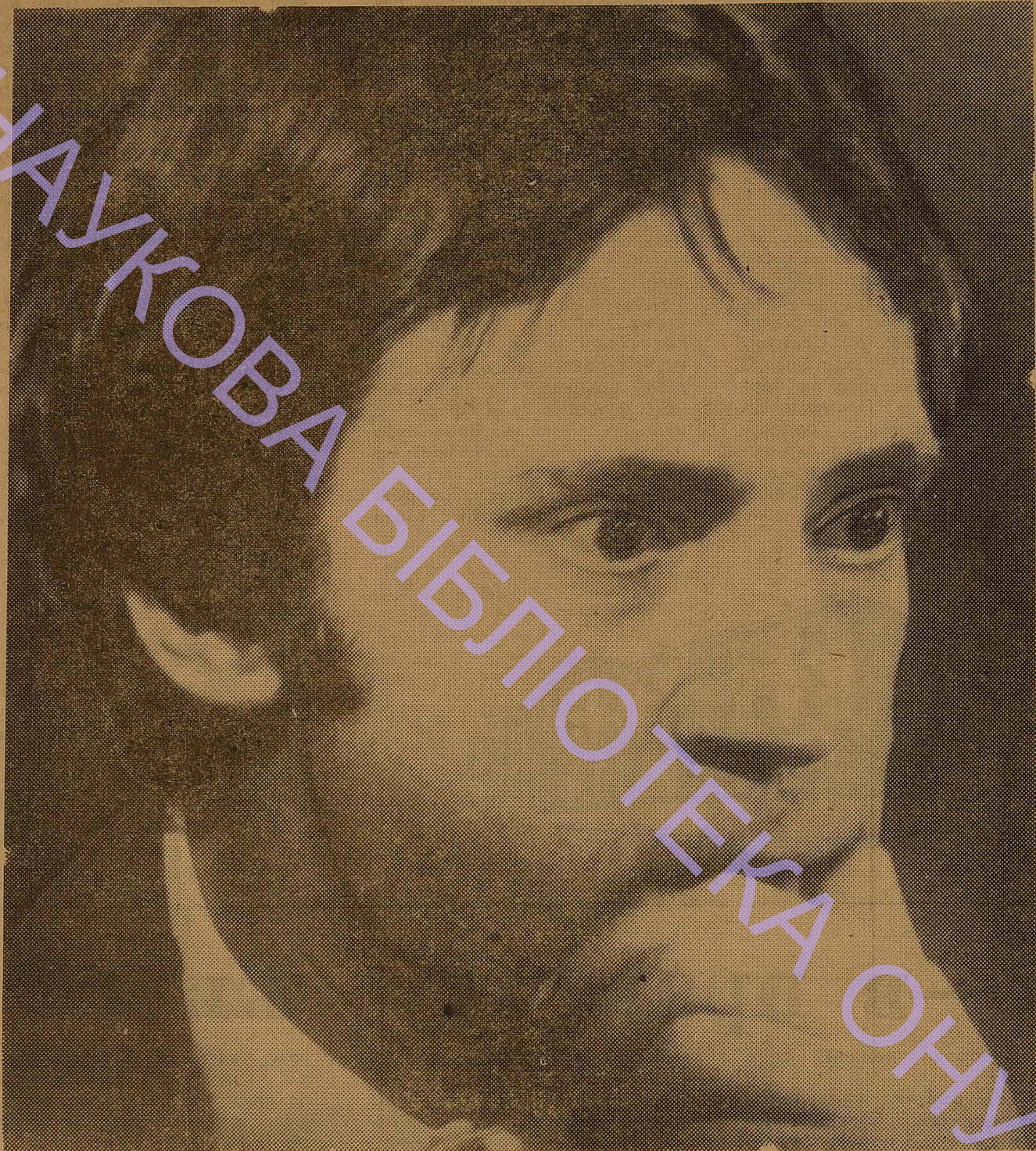
Нещодавно рішенням трудового колективу заводу «Продмаш» ми виділили з фонду розвитку підприємства 160 тисяч карбованців Суворовському району на будівництво спортивного комплексу. Багато наших робітників і службовців живуть у житломасиві Котовського і зацікавлені в розвитку його соціальної бази.

При переході на повний госпрозрахунок розширюються права і відповідальність ради трудового колективу і ми до цього готові.

Б. ВЕРНІКОВА.

Цикл вечеров с Высоцким

Этот цикл тематических литературно-музыкальных вечеров был подготовлен в Новосибирском академгородке студентами университета и научными сотрудниками, среди которых есть математики и физики, химики, экономисты, социологи, филологи, философы. Авторы программы собрали все известные произведения Владимира Высоцкого, их оказалось более семисот. Они составили 6 машинописных томов полного собрания сочинений поэта. Социологи и филологи предпринимают попытки серьезного исследования литературного наследия Владимира Высоцкого. Авторы вечеров решили показать сложность, объемность, и, главное, противоречивость его таланта.

Рассказывает руководитель творческой группы, ведущий программы Владимир Шкурагов:

— Тот материал, который публиковался в последние два года в нашей печати, теле- и радиопередачах, составляет лишь небольшую, главным образом поверхностную часть

такой многогранной глыбы, как судьба и творчество Высоцкого. Более глубоким получился спектакль Юрия Любимова в театре на Таганке. В своем цикле мы тоже старались идти от поверхности вглубь. Насколько это удалось — судить зрителю. Мы готовы к диалогу со зрителями, готовы ответить на любые вопросы.

Тематика цикла шире, чем собственно поэзия Высоцкого. Это наша история, недавние белые пятна, судьба авторской песни и нелегкая доля нашего правдивого искусства во времена безгласности.

Значительную часть первого вечера занимают актерские работы Высоцкого в театре. Магнитофонная лента сохранила его голос, рассказывающий об искусстве Юрия Любимова, Николая Эрдмана, Всеволода Мейерхольда, Бертольда Брехта. Уцелели фонограммы спектаклей с неповторимой игрой Высоцкого. В его исполнении звучат стихи и песни, написанные к спектаклям Театра на Таганке.

В Академгородке помнят яркий фестиваль песни, организованный объединением «Факел» в марте 1968 г., помнят поющего Александра Галича. Эти документальные кадры были показаны во втором вечере цикла.

Там же слушатели познакомились с содержанием разгромных статей «О чем поет Высоцкий», «С чужого голоса», «Что за песней», которые были напечатаны в центральной прессе в 1968 г.

Владимир Высоцкий очень любил Одессу, много раз приезжал в наш город. Зрители увидели фотохронику его встреч с моряками-черноморцами, капитанами Гарагулей и Назаренко. Среди полутора тысяч демонстрируемых в цикле слайдов немало уникальных фотографий Владимира Высоцкого.

Цикл вечеров о Владимире Высоцком состоялся 24—29 ноября в Актовом зале ОТИХП.

Н. БАРСУКОВА,
аспирант ОГУ.

спорт

Студент I курса мехмата Александр Ищенко занял I место на Всесоюзных многодневных соревнованиях по спортивному ориентированию, недавно проводившихся в Новороссийске.

В чемпионате ДФСО профсоюзов по плаванию студент I курса юрфака Владислав Высоцкий стал абсолютным чемпионом на дистанции 100 и 200 метров

брассом и 100 метров баттерфляем, показав время, рекордное для университета на этих дистанциях. В эстафете 4x100 м он стал чемпионом Укрсовета.

(Из доклада Л. Х. Доленко на заседании Ученого совета) **О**СНОВНЫМИ направлениями международного сотрудничества ОГУ были: межвузовское сотрудничество, научные командировки всех видов; долгосрочная педагогическая и переводческая работа, языковые курсы и стажировки, безвалютный обмен студентами и др.

В 1988 г. в зарубежные командировки главным образом в соцстраны выехали 259 пред-

комительными целями. Большое место в работе университета по международным связям занимает сотрудничество с зарубежными учебными заведениями.

Так, в этом году подписаны Соглашения о межвузовском сотрудничестве с Политехническим университетом г. Валенсии, Испания; с Регенсбургским университетом, ФРГ; университетом Гоа, Индия.

Кроме того, подписано Соглашение и начат безвалютный

ЗАРУБЕЖНЫЕ ПАРТНЕРЫ ОГУ

ставителей ОГУ, в том числе для научной работы — 26 человек, по линии межвузовского сотрудничества — 10 человек, для педагогической работы и на языковые курсы — 12 человек, по безвалютному обмену студентами — 130 человек (ВНР — 70, ГДР — 10, ПНР — 30, ЧССР — 20), другие виды командировок — 81 человек.

По состоянию на 1 декабря 1988 года в долгосрочных зарубежных командировках находится 18 специалистов ОГУ.

Общее количество командированных за рубеж в 1988 г. значительно увеличилось по сравнению с 1987 г. (170 человек), чему способствовало введение упрощенной системы оформления выездов в социалистические страны.

В 1988 г. ОГУ принял 1353 иностранных граждан: по линии деканата по работе с иностранными учащимися — 789 человек, по линии отдела международных связей — 564 человека.

Общее количество принятых иностранцев в 1988 г. продолжало возрастать, особенно по линии отдела международных связей (1986 г. — 354 чел., 1987 г. — 510 чел., 1988 г. — 564 чел.). Увеличение произошло в основном за счет приема иностранных делегаций, посещающих ОГУ с озна-

мен студентами с двумя американскими университетами города - побратима Балтимора (Университет Джонс Хопкинс и Гаучер Колледж).

В настоящее время наш университет имеет договорные отношения с 12 зарубежными вузами; в том числе с пятью вузами социалистических стран, пятью — капиталистических и двумя — развивающихся стран.

В ближайшее время можно ожидать подписания еще с 3—5 зарубежными вузами (два американских, два канадских, итальянский и др.).

В 1988 г. ОГУ активизировал деятельность по внешнеэкономическому каналу по реализации наших изобретений за рубежом.

С целью более качественного обеспечения учебного процесса современной вычислительной техникой университет закупил и с привлечением зарубежных специалистов произвел установку проблемно-обучающего комплекса (ПОК).

Ведутся переговоры с комбинатом «Копекстел» (Куба), фирмой «БКЛ» (Великобритания), Сегедским университетом (ВНР), Астрономической обсерваторией г. Бургаса (НРБ) по заключению деловых контрактов.

ДЕЛОВОЙ РАЗГОВОР

23 ноября состоялась встреча ректора университета профессора И. П. Зелинского с иностранными учащимися. Ректор проинформировал студентов о работе, проводимой в университете по выполнению требований основных направлений перестройки высшей школы. Наряду с деятельностью профессорско-преподавательского состава по повышению эффективности учебного и научно-исследовательского процесса и сами студенты должны быть более активными и ответственными, поскольку процесс обучения двусторонний и знания не столько получают в готовом виде, сколько приобретаются собственным трудом.

Специфическим условием для повышения успеваемости иностранных учащихся по всем без исключения предметам является степень овладения ими русским языком. Поэтому необходимо уделять этому внимание не только на занятиях по русскому языку, но и в процессе ежедневного общения с советскими людьми и, прежде всего, с советскими сокурсниками. Хорошее знание русского языка создаст условия, благоприятствующие общению к сокровищнице советской многонациональной культуры, в том числе и к художественным ценностям,

сосредоточенным непосредственно в Одессе.

Ректор отметил, что студент современного вуза немалым без участия в научно-исследовательской работе. Многолетний опыт показывает: чем раньше студент определится в своих научных интересах, тем больших успехов он достигнет, причем не только во время учебы в университете, но и после его окончания. Поэтому уже на первом курсе следует активно включаться в работу научных кружков кафедр по предполагаемой специализации.

Важное место в студенческой жизни занимают вопросы организации досуга и быта.

Ректор обратил внимание иностранных учащихся на то, что они не только недостаточно помогают администрации и органам студенческого самоуправления в устранении имеющихся недостатков, но и сами порой нарушают порядок в общежитиях, небрежно относятся к сохранению социалистического имущества.

В заключение профессор И. П. Зелинский ответил на многочисленные вопросы, а также непосредственно на встрече принял конкретные решения по ряду поднятых проблем.

С. ФЕДОРКО,
зам. декана по РИУ.

ПИШИТЬ НАМ: 270057, Одеса-Центр, вул. Петра Великого, 2, держуніверситет, редакція газети «За наукові кадри».

ЗАХОДИТЕ: Одеса, вул. Радянської Армії 24, 1-й поверх, кімната 9.

ДЗВОНІТЬ: Редактор М. ЩЕРБАНЬ.
тел. 23-84-13